

PARLAMENTUL EUROPEAN

2009 – 2014

Document de ședință

A7-0223/2010

2.7.2010

RAPORT

referitor la jurnalism și noile mijloace de comunicare în masă – crearea unei
sfere publice în Europa
(2010/2015(INI))

Comisia pentru cultură și educație

Raportor: Morten Løkkegaard

PR_INI

CUPRINS

	Pagina
PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....	3
EXPUNERE DE MOTIVE.....	12
REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE	17

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la jurnalism și noile mijloace de comunicare în masă – crearea unei sfere publice în Europa (2010/2015(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere Titlul II al Tratatului privind Uniunea Europeană,
- având în vedere articolele 11, 41 și 42 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,
- având în vedere declarația comună a Parlamentului European, a Consiliului și a Comisiei intitulată „Parteneriatul pentru comunicarea privind Europa”, semnată la 22 octombrie 2008¹,
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 2 aprilie 2008 intitulată „Debate Europe” — să construim bazându-ne pe Planul D pentru Democrație, Dialog și Dezbatere (COM(2008)0158),
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 24 aprilie 2008 intitulată „Comunicarea privind Europa în media audiovizuală” (SEC(2008)0506),
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 21 decembrie 2007 intitulată „Comunicarea privind Europa prin intermediul internetului – angajamentul cetățenilor” (SEC(2007)1742),
- având în vedere documentul de lucru al Comisiei din 3 octombrie 2007 intitulat „Propunere de acord interinstituțional referitor la parteneriatul pentru comunicarea privind Europa” (COM(2007)0569),
- având în vedere Decizia nr. 1904/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire pentru perioada 2007-2013 a programului „Europa pentru cetățeni” pentru promovarea cetățeniei europene active²,
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 1 februarie 2006 intitulată „Cartea albă privind o politică europeană de comunicare” (COM(2006)0035),
- având în vedere Rezoluția sa din 16 noiembrie 2006 referitoare la Cartea albă privind o politică europeană de comunicare³,
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 13 octombrie 2005 intitulată „Contribuția Comisiei la perioada de reflecție și perioada ulterioară: Planul D pentru Democrație, Dialog și Dezbatere” (COM(2005)0494),

¹ JO C 13, 20.1.2009, p. 3.

² JO L 378, 27.12.2006, p. 32.

³ JO C 314 E, 21.12.2006, p. 369.

- având în vedere Rezoluția sa din 12 mai 2005 privind punerea în aplicare a strategiei de informare și de comunicare a Uniunii Europene⁴,
 - având în vedere articolul 48 din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru cultură și educație (A7-0223/2010),
- A. întrucât accesul cetățenilor la informare și comunicarea între factorii de decizie politică și alegători reprezintă elemente centrale ale societăților noastre bazate pe democrația reprezentativă și reprezintă o condiție fundamentală pentru exercitarea dreptului publicului la participare democratică deplină și informată la viața publică națională și la nivelul UE;
- B. întrucât publicul are dreptul să fie informat despre UE și proiectele sale specifice, să își exprime opiniile despre UE și să fie ascultat; întrucât pentru factorii de comunicare provocarea o reprezintă, în special, facilitarea acestui dialog;
- C. întrucât ultimele alegeri europene nu au inversat tendința de scădere a ratei de participare la vot, ceea ce reafirmă nevoia de a continua eforturile pentru a elimina distanța dintre UE și cetățenii europeni;
- D. întrucât există indicații clare cu privire la faptul că cetățenii sunt slab informați cu privire la politicile și chestiunile UE și că, în același timp, doresc să fie mai bine informați, după cum reiese din concluziile diverselor sondaje Eurobarometru; întrucât aceste sondaje indică faptul că această lipsă de informare este unul dintre principalele motive pentru care oamenii se hotărăsc să nu voteze și pentru care nu au încredere în instituțiile UE;
- E. întrucât Tratatul de la Lisabona a conferit Parlamentului competențe sporite în ceea ce privește procesul de luare a deciziilor în UE, astfel încât devine și mai important ca cetățenii din UE să fie informați cu privire la activitatea reprezentanților lor aleși;
- F. întrucât Tratatul de la Lisabona introduce o nouă formă de implicare publică în elaborarea politicilor Uniunii Europene, și anume inițiativa cetățenilor europeni; întrucât accesul publicului la informații și deținerea acestora sunt de o importanță majoră pentru succesul inițiativei cetățenilor europeni;
- G. întrucât o sferă publică poate fi înțeleasă ca un loc în care politicile publice pot fi înțelese mai bine și dezbătute cu toți cetățenii europeni și toate sectoarele populației, în întreaga sa diversitate, pentru a se răspunde mai bine așteptărilor acestora și întrucât poate fi un spațiu atât pentru furnizarea de informații, cât și pentru ample consultări care depășesc frontierele naționale și încurajează dezvoltarea unui interes public comun la nivelul UE;
- H. întrucât termenul „noua media” se utilizează pentru descrierea tehnologiilor digitale de informații și comunicare în rețea; întrucât aceste noi tehnologii încurajează diseminarea informațiilor și diversitatea formelor de exprimare și permit construirea unei democrații mai deliberative; întrucât mijloacele electronice de comunicare socială generează noi forme de public, dispersate din punct de vedere spațial, dar conectate prin interesul comun

⁴ JO C 92 E, 20.4.2006, p. 403.

pentru un anumit subiect, având potențialul de a crea noi sfere publice transnaționale;

- I. întrucât utilizarea platformelor sociale de comunicare de către Parlament cu ocazia campaniei pentru alegerile europene din 2009 a dus la creșterea numărului de utilizatori activi, în special în rândul tinerilor;
- J. întrucât s-a produs o schimbare a modului în care tinerii percep, utilizează și exploatează media; întrucât tinerii utilizează la scară largă noile tehnologii ca mijloc de comunicare;
- K. întrucât crearea unei sfere publice europene este strâns legată de existența unor structuri paneuropene sau transnaționale de media; întrucât, în prezent, nu există o sferă publică europeană extinsă, existând însă sfere publice naționale pline de dinamism între care ar trebui dezvoltate sinergii, spre exemplu, după modelul canalului de televiziune franco-german ARTE;
- L. întrucât, în conformitate cu Protocolul de la Amsterdam privind sistemul de radiodifuziune publică în statele membre⁵, este de datoria statelor membre să definească și să organizeze mandatul organizațiilor care furnizează servicii publice de difuzare media;
- M. întrucât normele legale care reglementează piața mass-mediei diferă mult de la un stat membru la altul și trebuie respectate;
- N. întrucât media naționale și, în special, societățile publice de difuzare media au o responsabilitate specială în informarea cetățenilor în detaliu, cu privire la procesul politic decizional și guvernanță, care ar trebui extinsă și la afacerile europene;
- O. întrucât îmbunătățirea cunoștințelor cetățenilor cu privire la UE necesită ca studiile despre Uniunea Europeană să fie incluse în programa școlară;
- P. întrucât jurnalismul este un important indicator al democrației și ar trebui să garanteze accesul liber la exprimarea unei game largi de opinii; întrucât jurnaliștii și media joacă un rol major în procesul de integrare europeană;
- Q. întrucât Uniunea Europeană, în căutarea legitimității publice în statele membre, ar trebui să încurajeze crearea unor media transnaționale care să poată aduce Europei o nouă dimensiune democratică și independentă, înăsprind, totodată, regulile vizând protejarea pluralismului și combaterea concentrării proprietății asupra mass-mediei;
- R. întrucât apariția noilor instrumente de comunicare a transformat toate domeniile jurnalismului și ale industriei mass-mediei, determinând o reevaluare a metodelor tradiționale ale profesiei și permițând oricărei persoane să creeze și să participe cu conținut prin intermediul blogurilor; întrucât rețelele sociale au devenit un element central al Web 2.0, au schimbat uzanțele și au dat o nouă dimensiune furnizării știrilor, întrucât tot mai mulți jurnaliști utilizează aceste rețele ca sursă sau ca mijloc de diseminare a informațiilor; întrucât mijloacele de comunicare socială sunt utilizate într-o anumită măsură în investigații și în elaborarea anumitor tipuri de articole, iar jurnaliștii utilizează aceste mijloace pentru publicarea, utilizarea în comun și promovarea articolelor lor;

⁵ JO C 340, 10.11.1997, p. 109.

1. ia ca punct de pornire faptul că obiectivul instituțiilor UE trebuie să fie crearea, în comun, a unei sfere publice europene care să se caracterizeze prin posibilitatea participării tuturor cetățenilor UE și a cărei bază să fie accesul liber și gratuit la toate informațiile publice ale Comisiei, Consiliului și Parlamentului European, în toate limbile UE;
2. salută declarația comună a Parlamentului European, a Consiliului și a Comisiei intitulată „Parteneriatul pentru comunicarea privind Europa” și îndeamnă instituțiile europene să respecte și să sprijine această declarație;
3. consideră că mediatizarea UE trebuie să fie asigurată prin toate tipurile de mijloace de informare, în special prin mass-media și trebuie să fie deschisă, critică și independentă, aceasta fiind o condiție esențială pentru inițierea unor dezbateri paneuropene și crearea unei sfere publice europene;
4. ia act de faptul că problema nu o constituie lipsa de știri și de informații online referitoare la UE și instituțiile acesteia, ci, de fapt, existența unei game largi de informații fără o ordine reală a priorităților, ceea ce poate duce la situații în care prea multe informații pot distruge informația; reamintește faptul că toate instituțiile și-au lansat propriile platforme de știri, care nu reușesc, însă, să capteze interesul unei părți semnificative a publicului, în multe cazuri datorită utilizării unui limbaj prea tehnic care îndepărtează publicul nefamiliarizat cu chestiunile europene; consideră că ar trebui să existe un portal introductiv la platforme care să prezinte informații clare cu privire la funcționarea tuturor instituțiilor europene;
5. susține că comunicarea ar trebui să se bazeze pe un dialog autentic între publicul larg și factorii de decizie și pe o dezbatere politică calmă în rândul publicului; dorește să vadă un dialog mai interactiv bazat mai puțin pe comunicare instituțională, care de multe ori nu este atractivă și se distanțează prea mult de viața de zi cu zi a publicului;
6. consideră că, pentru a fi eficientă, comunicarea trebuie să transmită în mod clar faptul că deciziile politice luate la nivelul UE au relevanță directă asupra vieții de zi cu zi a cetățenilor UE, care privesc Europa ca fiind încă prea îndepărtată și ca având o influență prea redusă asupra rezolvării problemelor reale ale acestora;
7. îndeamnă Comisia să-și întărească politica de comunicare și să îi acorde maximă prioritate cu ocazia renegocierii cadrului financiar multianual aferent perioadei de după 2013;

Statele membre

8. solicită Observatorului audiovizual european și Comisiei, prin intermediul Eurostat, să monitorizeze difuzarea de știri referitoare la UE de către rețelele de servicii publice și private din statele membre, la nivel național, regional și local, în scopul facilitării bunelor practici și să transmită constatările, în mod regulat Parlamentului European; sugerează, de asemenea, ca Observatorul european în domeniul audiovizualului să publice cu regularitate studii privind mediatizarea chestiunilor legate de UE în media electronică, analizând în special conținutul dedicat chestiunilor legate de UE, precum și conținutul care include trimiteri la acestea și solicită Comisiei să realizeze evaluări periodice ale modului în care noile media contribuie la crearea unei sfere publice în Europa;

9. reamintește că, în conformitate cu noul articol 12 din Tratatul privind Uniunea Europeană, parlamentele naționale sunt implicate în procesul de elaborare a politicilor UE într-o etapă anterioară celei în care erau implicate până acum și încurajează această implicare în scopul intensificării dezbaterii politice despre UE la nivel național; subliniază importanța implicării deputaților naționali în procesul decizional din UE și salută inițiative precum participarea în direct a acestora la reuniunile comisiilor PE prin transmisiuni în direct pe internet (webstreaming);
10. subliniază rolul important jucat de partidele politice în formarea opiniei publice despre chestiunile europene; observă că acestea joacă un rol major în încurajarea dezbaterii și aducerea unei contribuții la sfera publică europeană; consideră că partidele politice ar trebui să acorde o mai mare importanță chestiunilor europene în programele lor;
11. consideră că organizațiile societății civile au de jucat un rol important în dezbaterile europene; opinează că acest rol ar trebui sporit prin intermediul proiectelor de cooperare specifice în sfera comunicării publice;
12. subliniază necesitatea ca statele membre să dispună de un departament specializat în afaceri europene și de o persoană care să fie responsabilă de explicarea implicațiilor locale, regionale și naționale ale politicilor UE, care să servească drept punct de referință și căruia cetățenii să i se poată adresa în chestiuni care țin de UE;
13. subliniază faptul că este foarte important ca atașatii de presă ai reprezentanțelor Comisiei și birourilor de informare ale Parlamentului European din statele membre să fie profesioniști din mass-media, a căror misiune este de a juca un rol activ și vizibil în cadrul dezbaterilor naționale pe teme europene;
14. evidențiază faptul că procesul de integrare europeană trebuie să se apropie mai mult de tineri și, în consecință, îndeamnă statele membre și regiunile să examineze posibilitatea integrării mai aprofundate a temelor legate de Uniunea Europeană în toate programele educaționale, în scopul familiarizării elevilor cu instituțiilor europene, concentrându-se pe contextul istoric, obiectivul și funcționarea UE și încurajează statele membre să se informeze reciproc cu privire la bunele practici în acest domeniu la nivelul UE; consideră că implicarea totală a școlilor are o importanță esențială pentru politica de comunicare a UE, în vederea apropierei de tineri și a implicării acestora;

Media și UE

15. salută programele de formare a jurnaliștilor pe teme europene derulate de Comisie și de Parlamentul European și solicită extinderea acestora pentru a face față cererii crescânde; își exprimă preocuparea cu privire la reducerile din bugetul de comunicare al Comisiei, în special din bugetul pentru „informații pentru presă”;
16. recunoaște faptul că este important ca Euronews să-și extindă gama de limbi pentru a transmite în limbile tuturor statelor membre ale UE (și în plus față de acestea) și să continue să fie un model de jurnalism de televiziune independent care va promova obiectivitatea știrilor, calitatea în politică și transparența publicității;
17. subliniază importanța crucială a respectării libertății și independenței editoriale a

mijloacelor de informare, atât la nivelul UE, cât și la nivel național, în special dreptul societăților publice de radio și televiziune de a-și programa emisiunile după cum consideră de cuviință, ținând seama de faptul că autonomia programelor acestora este una din valorile fundamentale ale UE și a contextului său mediatic, de o importanță majoră pentru construirea unei societăți libere, deschise și democratice;

18. subliniază faptul că mijloacele media de comunicare socială au un imens potențial de a stimula receptivitatea tinerilor și, prin urmare, încurajează Comisia și Parlamentul să întărească prezentarea de informații independente din punct de vedere editorial, care se realizează la distanță de statul respectiv;
19. subliniază, cu privire la rolul special al mijloacelor de informare ca intermediar în procesul de formare a voinței și opiniilor democratice, nevoia de informații politice fiabile, inclusiv în domeniul noilor mijloace de informare; subliniază importanța promovării parteneriatelor dintre mijloacele de informare publice și cele private în vederea stimulării interesului unei părți mai mari a publicului;
20. subliniază necesitatea creării unui grup de corespondenți din rândul jurnaliștilor specializați și acreditați la Bruxelles, al căror rol ar fi prezentarea într-un mod mai instructiv a actualității din UE, garantând, totodată, independența editorială. Obiectivul acestui „grup operativ” ar fi furnizarea de informații în mod complet transparent și accesibil publicului din UE.
21. încurajează Comisia și Parlamentul să își continue în mod ferm angajamentul de a educa și de a forma personal în vederea dezvoltării competențelor de comunicare pentru o mai bună comunicare cu media și cu cetățenii, în vederea îmbunătățirii informării și comunicării din partea instituțiilor UE; consideră că îmbunătățirea recrutării de profesioniști din media în vederea îndeplinirii acestor cerințe este un lucru esențial;
22. solicită Comisiei să manifeste deschidere față de toate mijloacele de comunicare, să aibă mai multe contacte cu jurnaliștii și cu media și să sprijine toate proiectele și inițiativele care vizează o mai bună informare a publicului cu privire la chestiunile legate de UE;
23. sugerează că Comisia ar trebui să promoveze și să finanțeze schimburi între societățile de difuzare media și al altor profesioniști din acest domeniu din diferite state membre cu privire la bunele practici în domeniul mediatizării chestiunilor legate de UE, inclusiv formarea serviciilor publice și private de difuzare media;
24. consideră extrem de îngrijorătoare recenta reducere a numărului jurnaliștilor acreditați la Bruxelles și consideră că această nouă stare de fapt nu este nici în interesul instituțiilor europene și nici al presei acreditate la Bruxelles; solicită, prin urmare, instituțiilor UE să colaboreze mai îndeaproape cu reprezentanții presei la Bruxelles, în scopul sprijinirii celor aflați acolo în prezent și să dea dovadă de mai multă deschidere față de aceștia; propune, în acest sens, luarea de măsuri pentru a facilita procedurile de acreditare a jurnaliștilor;
25. salută faptul că mulți operatori media și, în special, societățile publice de difuzare au investit sume semnificative în noi servicii media interactive și nelineare, care prezintă știri și actualități, în primul rând pe internet, au un conținut european și, prin urmare, stimulează receptivitatea unui public tânăr;

26. recunoaște că societățile publice de difuzare media nu sunt singurul instrument care poate fi utilizat pentru a transmite mesajele UE către cetățeni, ținând seama de faptul că dovezile empirice arată că societățile private de difuzare media sunt, de asemenea, o resursă importantă pentru prezentarea actualităților din UE și pot contribui la dezvoltarea și promovarea unei sfere publice europene;
27. salută proiectul-pilot de acordare a unor subvenții pentru cercetări în domeniul jurnalismului transfrontalier de investigație; consideră că independența membrilor juriului de selecție este esențială pentru asigurarea independenței editoriale;
28. încurajează lansarea unei inițiative a UE vizând instituirea unor programe de formare privind chestiunile legate de UE, în special pentru tinerii jurnaliști; susține că trebuie luate măsuri pentru a încuraja jurnaliștii să prezinte în mod regulat știri privind activitatea instituțiilor UE; încurajează statele membre să includă în programa școlară cursuri de jurnalism practicat prin utilizarea noilor mijloace media;

Societățile publice de difuzare media

29. subliniază că, în conformitate cu „Protocolul de la Amsterdam”, este de competența statelor membre să definească, să organizeze și să finanțeze serviciile publice de difuzare media; încurajează, prin urmare, statele membre să includă mediatizarea chestiunilor referitoare la UE atunci când stabilesc mandatul serviciilor publice de difuzare media, în cadrul Protocolului de la Amsterdam;
30. subliniază faptul că societățile publice naționale și regionale de difuzare media au o responsabilitate aparte de a informa cetățenii cu privire la politicile și procesul decizional la nivelul UE; subliniază, în acest sens, faptul că societățile publice de difuzare media trebuie să evalueze în mod critic, în baza unei independențe editoriale depline, mediatizarea chestiunilor legate de UE și trebuie să își stabilească obiective ambițioase;
31. subliniază faptul că statele membre ar trebui să asigure independența societăților publice de difuzare media și că acestea din urmă au responsabilitatea să mediatizeze chestiunile legate de UE în contextul obiectivului lor, ca servicii publice, de a informa și sprijini cetățenii și societatea civilă;
32. subliniază necesitatea ca mass-media publică să adopte tehnici de comunicare bazate pe noile media în vederea consolidării credibilității acestora prin intermediul participării deschise a publicului; încurajează, de exemplu, societățile publice de difuzare media să creeze forumuri online utilizând tehnologia webstreaming, prin care cetățenii să poată urmări și să aibă schimburi de opinii despre dezbaterile din parlamentele naționale și din Parlamentul European;

UE/local

33. subliniază importanța colaborării instituțiilor UE în vederea îmbunătățirii activităților de comunicare; opinează că instituțiile UE ar trebui să sprijine descentralizarea politicii de comunicare a UE pentru a-i imprima o dimensiune locală și regională și a apropia diferitele niveluri de comunicare și ar trebui să încurajeze statele membre să prezinte

publicului mai multe informații despre chestiunile legate de UE;

34. solicită Comisiei să continue abordarea la nivel local, pentru a mări vizibilitatea UE la nivel local;
35. ia act de colaborarea Comisiei cu societățile de radiodifuziune și de televiziune locale și finanțarea acestora de Comisie; evidențiază faptul că societățile de difuzare media trebuie să beneficieze de o independență editorială deplină;

Parlamentul European

36. sugerează înființarea, cu titlu temporar, a unui grup de lucru al Parlamentului European care să analizeze noile soluții de comunicare media și să elaboreze propuneri în vederea creării de relații inter-parlamentare între parlamentele naționale sau regionale și Parlamentul European;
37. recunoaște rolul mai important al parlamentelor naționale și, prin urmare, importanța birourilor de informare ale PE din statele membre; evidențiază, cu toate acestea, faptul că, pentru a deveni mai vizibile, acestea trebuie să își adapteze mandatul pentru a include consolidarea relațiilor cu parlamentele naționale, cu autoritățile locale și regionale și cu reprezentanții societății civile;
38. subliniază necesitatea ca birourile de informare ale PE să acționeze la nivel local și să ofere publicului larg informații specifice despre deciziile și activitățile Parlamentului European; propune să se aibă în vedere acordarea unei mai mari independențe birourilor de informare cu privire la stabilirea modului de comunicare al acestora cu publicul larg;
39. consideră că birourile de informare ale Parlamentului din statele membre ar trebui să aibă o mai mare influență asupra implicării atât a mijloacelor de informare în masă naționale, cât și a celor locale și regionale; sugerează creșterea finanțării bugetare pentru birourile de informare ale Parlamentului, cu obiectivul specific de a asigura o mai bună comunicare;
40. consideră că trebuie realizată o evaluare a raportului cost-beneficiu al platformei online EuroParlTV pe baza unei analize cuprinzătoare a cotei de rating și de audiență; consideră că EuroParlTV trebuie să devină mai eficientă prin intensificarea integrării sale în strategia Parlamentului în materie de internet, modificându-i în mod adecvat statutul pentru a-i asigura independența editorială și punând conținutul său la dispoziția tuturor canalelor de televiziune și media online care doresc să-l utilizeze;
41. salută includerea categoriei noilor media printre secțiunile Premiului pentru jurnalism al Parlamentului European;

Jurnalismul și noua media

42. îndeamnă jurnaliștii și alți profesioniști din media să se reunească pentru a discuta și a analiza jurnalismul european de mâine;
43. subliniază faptul că statele membre trebuie să elaboreze concepte viabile pentru media din UE care să depășească stadiul simplului transfer de informații și să le ajute să contribuie

pe deplin la diversitatea culturală și multilingvă a Uniunii Europene;

44. subliniază că, deși rețelele sociale sunt o modalitate relativ eficace de diseminare rapidă a informațiilor, fiabilitatea lor ca surse nu poate fi întotdeauna garantată suficient și nu pot fi avute în vedere ca media profesionale; subliniază că, adeseori, modul de tratare a informației pe platformele rețelelor sociale poate fi periculos și poate da naștere la încălcări grave ale eticii jurnalistice, prin urmare, se impune utilizarea cu prudență a acestor noi instrumente; subliniază importanța elaborării unui cod etic pentru noile media;
45. reamintește că schimbarea modului în care jurnaliștii își desfășoară activitatea duce la apariția unei mass-media mai deschise, mai angajate față de comunități, care sunt din ce în ce mai informate, dar că trebuie luate măsuri pentru ca acest lucru să fie în interesul general al jurnalismului și să nu afecteze statutul jurnaliștilor;
46. subliniază necesitatea ca jurnaliștii și profesioniștii din media să rămână atenți la evoluțiile permanente ale profesiilor lor, să profite de avantajele oferite de rețelele sociale, care le pot permite să își extindă rețelele de cunoștințe și care le favorizează ceea ce s-ar putea numi „monitorizarea web”; observă cu interes că, în pofida fenomenului ireversibil pe care îl reprezintă rețelele sociale, jurnalismul își menține rolul său esențial în difuzarea actualității, întrucât jurnaliștii utilizează aceste rețele foarte diverse în scopul efectuării de investigații detaliate și verificării faptelor, propunând, astfel, un nou model de jurnalism participativ și promovând diseminarea informațiilor;
47. evidențiază rolul crucial al jurnaliștilor într-o societate modernă care se confruntă cu un val de informații, având în vedere că aceștia sunt singurii care pot imprima o valoare adăugată considerabilă informației, făcând uz de profesionalism, deontologie, abilitate și credibilitate pentru a explica actualitatea; subliniază faptul că calitatea și independența media pot fi garantate numai prin intermediul unor standarde profesionale și sociale riguroase;

o

o o

48. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.

EXPUNERE DE MOTIVE

Politica și comunicarea sunt două fețe ale aceleiași monede. Prin urmare, apare o problemă atunci când nu se reușește comunicarea politicii în mod adecvat. În acest sens, UE se confruntă cu cea mai mare provocare a sa.

Scopul general al acestui raport este de a prezenta - mai ales instituțiilor europene și statelor membre - în ce măsură cetățenii europeni se pot implica mai mult în chestiunile care țin de UE. Raportul examinează modul în care comunicarea poate iniția, stimula și dezvolta pe mai departe dezbaterile europene și fluxul de informații, fie prin intensificarea discuțiilor privind chestiunile europene în mass-media națională, fie în cadrul unei sfere publice europene⁶.

Există trei elemente esențiale care ar putea explica eșecul încercărilor anterioare de a crea o sferă publică europeană:

1. UE este o entitate complexă, ceea ce nu poate fi explicat cu ușurință. Nu există o soluție simplă pentru crearea unei sfere publice europene. Prin urmare, apare nevoia unei combinații ample de soluții diverse;
2. Jocul de pasare a responsabilității: datorită acestei complexități, nimeni nu își asumă răspunderea directă, iar liderii condamnă de îndată UE în cazul unor sondaje negative sau atunci când se confruntă cu dezacordul opiniei publice în ceea ce privește chestiunile legate de UE. Prin urmare, este important ca liderii responsabili din statele membre și din instituțiile europene să își asume răspunderea.
3. Crearea unei sfere publice europene trebuie să înceapă de jos și să aibă ca punct de plecare națiunile europene. Doar astfel, publicul va avea într-adevăr un cuvânt de spus.

Obiectivul creării unei sfere publice europene trebuie atins pe mai multe planuri. Această misiune nu aparține doar mass-mediei, ci și politicienilor și instituțiilor publice. Atât Comisia, cât și Parlamentul și-au asumat în trecut inițiative în vederea dezvoltării în continuare a unei dezbateri paneuropene și au existat unele realizări în acest sens⁷. Dar se mai pot face încă multe

Cadrul instituțional și tehnologic nu a fost niciodată atât de propice. Tratatul de la Lisabona reprezintă un pas important în direcția democratizării UE, iar noile mijloace de comunicare în masă oferă noi posibilități. Potențialul de implicare a cetățenilor este mai mare ca niciodată.

Totuși, situația nu s-a îmbunătățit în aceeași măsură atunci când vine vorba de includerea afacerilor europene pe ordinea de prioritate a statelor membre. Instrumentul-cheie pentru depășirea acestui impas este comunicarea.

Problema nu este lipsa de informare; mai mulți actori - atât din mass-media, cât și din

⁶ Europeanizarea sferelor publice naționale se referă la o prezență sporită a chestiunilor europene în sferele naționale. Sfera publică europeană se referă la dezbateri care transcend granițele naționale și se adresează publicului european.

⁷ Parlamentul a derulat o campanie eficientă pe Facebook cu ocazia alegerilor europene; aceasta a atras 60 000 de simpatizanți. Comisia a folosit în mod eficient comunicarea online în pregătirea EU Tube și a făcut progrese importante prin intermediul campaniei privind spațiile publice europene.

instituții - sunt implicați în diseminarea informațiilor referitoare la problemele europene, dar doar acest lucru nu este îndeajuns.

Atunci când abordează chestiuni legate de UE, actorii relevanți trebuie să facă distincție între informarea cetățenilor și comunicarea cu aceștia. Informarea este un proces unidirecțional, în timp ce comunicarea este un proces bidirecțional care implică dialogul. Informarea prin simpla punere la dispoziție a informațiilor nu garantează generarea unui interes din partea cetățenilor statelor membre. Prin urmare, este esențial ca „emițătorul” să respecte principiile comunicării pentru a crea un dialog cu cetățenii.

1. Cadrul politic

Există doi parametri importanți de care trebuie să se țină seama în momentul în care se dorește implicarea politică a cetățenilor în chestiunile europene:

1. Participarea directă, de exemplu alegerile. În prezent, acest lucru se limitează la alegerile pentru PE la fiecare cinci ani, în timp ce posturi importante, precum cel de Înalț Reprezentant, cel de Președinte al Comisiei și cel de Președinte al Consiliului European, sunt decise fără implicarea cetățenilor⁸;
2. Cultura politică europeană la nivel național este esențială. Pentru ca cetățenii statelor membre să devină cu adevărat interesați de problemele europene, este foarte important ca parlamentarii naționali să abordeze chestiunile legate de UE și să crească gradul de sensibilizare a publicului cu privire la legislația europeană în sferile lor naționale.

La nivel național, un ministru însărcinat cu afacerile europene ar fi un prim pas în direcția cea bună și ar trebui să reprezinte un semnal politic puternic pentru a pune UE în prim-planul agendei naționale. Și mai important, un ministru al afacerilor europene ar constitui un punct de referință spre care cetățenii se pot îndrepta pentru a adresa întrebări sau a solicita răspunsuri, ceea ce ar stimula crearea unei sfere publice europene.

Provocarea o reprezintă dezvoltarea unei culturi reale de cooperare între toate instituțiile europene în materie de comunicare privind UE, după cum se afirmă în declarația comună „Parteneriatul pentru comunicarea privind Europa” din 2008. Aceasta ar trebui să includă cooperarea între UE și guvernele/parlamentele naționale.

Tratatul de la Lisabona

Două elemente convenite prin Tratatul de la Lisabona reprezintă pași concreți pentru o implicare sporită a cetățenilor în chestiunile europene:

1. Tratatul de la Lisabona a introdus un mai mare grad de implicare a parlamentelor naționale. Raportorul salută acest pas, întrucât acesta reprezintă un factor în vederea creșterii nivelului de informare și comunicare;

⁸ În acest sens, raportorul salută inițiativa cetățenilor ca un exemplu de participare directă.

2. Inițiativa cetățenilor europeni oferă acestora posibilitatea de a se implica în mod activ în chestiunile europene, încredințând Comisiei sarcina de a lua măsuri. Aceasta conține un mare potențial de comunicare, deoarece strângerea a un milion de semnături în sine este o știre bună, care poate stârni interesul în mass-media. În plus, inițiativa este o activitate transfrontalieră care va contribui la crearea unei sfere publice europene.

2. Media

Slaba mediatizare a subiectelor privind UE în mass-media din statele membre este un lucru binecunoscut. Pentru a crea o sferă publică europeană, cetățenii trebuie să se afle într-un contact mai strâns cu viața politică a instituțiilor UE.

Imaginea generală a mediatizării subiectelor de actualitate privind UE în mass-media este cea a unei prese scrise care informează în mod regulat cu privire la chestiunile europene, în timp ce prezentarea în buletinele informative ale programelor de televiziune (cu câteva excepții clare) lasă destul loc pentru îmbunătățiri.

Serviciile publice de difuzare media

Raportorul recunoaște rolul esențial al serviciilor publice de difuzare media și necesitatea consolidării acestui rol, alături de un sprijin politic mai consistent. Experiența de până acum a arătat că piața nu poate oferi o mediatizare suficientă a chestiunilor europene, astfel încât este esențial ca statele membre să asigure respectarea statutului serviciilor publice de informare media pentru a garanta transmiterea informațiilor despre UE către public.

Inițiativele UE

UE a lansat și a sprijinit o serie de inițiative în încercarea de a crea o media paneuropeană, în special Euronews și EuroparlTV.

Euronews nu a reușit să se adreseze unui public larg și colectiv din UE, parțial datorită problemelor legate de diferențele lingvistice în ceea ce privește percepția jurnalismului și culegerea de știri. Europarl TV este o inovație tehnologică care, totuși, suferă de pe urma faptului că nu are greutate în lumea jurnalismului.

Prin urmare, raportorul consideră că sunt necesare alternative substanțiale.

Coreșpondenții UE

Numărul jurnaliștilor acreditați pe lângă instituțiile UE s-a redus în ultimii ani. Această scădere nu a avut drept rezultat o diminuare a raportării subiectelor legate de UE, nu în ultimul rând datorită mijloacelor de difuzare media online, ceea ce a condus la presupunerea că nu este necesar ca jurnaliștii să fie prezenți, personal, la Bruxelles.

O astfel de tendință trezește îngrijorarea raportorului. Informarea cu privire la chestiunile europene impune prezența reporterilor la Bruxelles. Doar prin contactul direct și prin prezența în și pe lângă instituțiile UE, jurnaliștii pot transmite zilnic reportaje de investigație amănunțite din Bruxelles. O mai mare mediatizare a UE printr-o prezență sporită a personalului serviciilor publice de difuzare media la Bruxelles ar putea stimula, de asemenea, mass-media orientată spre piață să își mărească prezența.

3. Tehnologia - noua media

Dialogul este un instrument eficient de implicare a cetățenilor. În acest sens, noile mijloace de comunicare socială online dețin un rol important. În acest context, mijloacele media de comunicare socială includ platforme precum Twitter sau Facebook, unde un număr din ce în ce mai mare de politicieni și instituții se angajează în dialog cu cetățenii.

Există o serie de motive pentru care mijloacele media de comunicare socială sunt deosebit de adecvate pentru comunicare:

1. Mijloacele media de comunicare socială pot stârni interesul unor noi grupuri de audiență, care nu prezintă interes pentru canalele media convenționale. Aceste grupuri de audiență se așteaptă nu doar să aibă acces la comunicarea în masă, ci și să răspundă, să retransmită și să utilizeze informațiile oferite;
2. Pentru a stârni interesul acestui public, este necesară prezența în spațiile în care au loc conversațiile, și anume Facebook, Twitter sau alte rețele sociale online;
3. Mijloacele media de comunicare socială permit dialogul cu cetățenii pe teme privind UE;
4. Comunicarea online prin mijloace media de comunicare socială este un semnal de deschidere spre o implicare activă în dezbaterile și discuțiile online. Parlamentul a deținut un rol de prim-plan în acest sens, anul trecut participând în mod activ la comunicarea socială online cu ocazia alegerilor europene;
5. În sfârșit, mijloacele media de comunicare socială dețin un potențial enorm de a comunica cu tinerii, un grup de vârstă pe care UE îl sensibilizează de obicei cu mare dificultate.

4. UE și statele membre

Parlamentul European a realizat progrese remarcabile în materie de transparență, trecând de la o instituție relativ închisă la o instituție ale cărei reuniuni sunt deschise și transmise în direct pe internet (webstreaming). Această deschidere trebuie extinsă în continuare prin stabilirea unor obiective ambițioase.

De asemenea, este nevoie de o schimbare a politicilor de comunicare în cadrul instituțiilor UE. Orientările destinate personalului din instituții ar trebui să sublinieze faptul că este mai ușor să se ierte decât să se acorde permisiunea pentru a face ceva. Acest lucru înseamnă că într-un sistem ierarhic ar trebui să li se permită funcționarilor de la orice nivel să acționeze prompt atunci când este necesar, pentru a oferi un răspuns atât cetățenilor, cât și presei.

În cazul în care se dorește ca sferile naționale să fie deschise dezbaterii pe teme legate de UE, este important ca instituțiile comunitare să mențină o politică de comunicare ambițioasă. Liderii europeni și naționali, la fel ca și instituțiile, au responsabilitatea de a disemina informațiile, nu doar prin intermediul canalelor tradiționale, ci și prin platforme media în care cetățenii joacă un rol activ. În acest sens, este esențial ca personalul să beneficieze de o formare adecvată pentru a-și dezvolta competențele de comunicare.

De asemenea, trebuie întărite legăturile între UE și statele membre. Reprezentanțele Parlamentului și ale Comisiei în statele membre trebuie să aibă un rol mai activ în dezbaterile naționale.

5. Să acționăm la nivel local

Atunci când comunicăm chestiuni legate de UE, este important să gândim local. Pentru jurnaliști, aceasta înseamnă că relatările despre roaming, PAC sau noile reglementări privind etichetarea trebuie elaborate cu referire la impactul lor național. Acest lucru presupune o abordare de la bază spre vârf, corelând imaginea de ansamblu cu imaginea locală din statele membre.

Mediatizarea UE de către serviciile regionale de radiodifuziune și televiziune este o soluție salută de raportor, aceasta venind ca o completare consistentă a mediatizării serviciilor naționale de difuzare prin mass-media. În acest sens, finanțarea comunitară poate reprezenta un sprijin, în baza expectativei ca serviciile regionale de difuzare media să prezinte în mod independent și critic subiectele de actualitate referitoare la UE. Raportorul salută inițiativa Comisiei referitoare la societățile regionale de radiodifuziune și societățile de televiziune paneuropene.

Raportorul menționează parteneriatele public-privat ca o soluție la problema comunicării chestiunilor legate de UE. Aceasta înseamnă invitarea unor profesioniști din mass-media care să preia anumite sarcini de comunicare ale UE, după cum s-a întâmplat în trecut.

6. Noua prezentare a Europei

Nu este îndeajuns să acționăm la nivel local. Deși funcționarii UE trebuie să poată prezenta relatări concrete la care cetățenii să se raporteze, potențialul unei sfere publice europene rezidă și în sentimentul de identificare care merge dincolo de sentimentul național. În acest sens, este important să prezentăm o poveste europeană comună, care nu ține seama de simpatii naționale sau politice. Pe scurt, mediatizarea UE din ultimii 50 de ani s-a bazat pe pacea între națiuni, bunăstarea economică și o piață comună. Acum a devenit esențial să definim elementele centrale ale noii prezentări privind Europa, pe măsură ce noile generații cresc într-o lume în care UE a devenit norma.

Provocarea o reprezintă definirea valorilor fundamentale ale UE. Contribuția, angajamentul și responsabilitatea cetățenilor europeni sunt foarte importante în acest sens, iar liderii UE trebuie să își aducă contribuția.

REZULTATUL VOTULUI FINAL ÎN COMISIE

Data adoptării	23.6.2010
Rezultatul votului final	+: 24 -: 3 0: 1
Membri titulari prezenți la votul final	Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Santiago Fisas Ayxela, Mary Honeyball, Petra Kammerevert, Morten Løkkegaard, Doris Pack, Chrysoula Paliadeli, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Marco Scurria, Joanna Senyszyn, Timo Soini, Emil Stoyanov, László Tőkés, Helga Trüpel, Gianni Vattimo, Marie-Christine Vergiat, Sabine Verheyen, Milan Zver
Membri supleanți prezenți la votul final	Nessa Childers, Ramona Nicole Mănescu, Hans-Peter Martin, Iosif Matula, Georgios Papanikolaou, Hella Ranner, Rui Tavares
Membri supleanți (articolul 187 alineatul (2)) prezenți la votul final	Milan Cabrnock, Ildikó Gáll-Pelcz, Paweł Robert Kowal